

שבת שובה תשע"ט

הרחב דבר במדבר כט, א- והנה ביוה"כ לא כתיב ועשיתם. מזה יש ללמוד דגמר הדין של חיים נגמר בר"ה. וה"נ פרנסה תלויה בחיים וכנוסח הרי"ף ביצה פרק ב' כל מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה עד ר"ה. ולא כדאיתא לפנינו מר"ה עד יוה"כ. אלא מר"ה עד ר"ה דלהבא והכי איתא ברבה פ' אמור. והכי משמע מהא דדרשי בביצה שם מדכתיב כי חק לישראל הוא לישני דמזוני. והרי כן דרשו במס' ר"ה דכ"ה ב' דאימתי הוי חק בגמר דן. אלא עיקר הדין לענין חיים ומות הוא בר"ה. וממילא נקצבה הפרנסה. דמאן דיהיב חיי יהיב מזוני. והא דתנן במס' ר"ה פ"א דגמר דינו ש"א עד יוה"כ. היינו לענין איכות השגת פרנסתו וש"ד שתלוי בכפרת עונות

פסחים נו, א - אן מאי טעמא אמרינן ליה כדדריש ר' שמעון בן לקיש דאמר רשב"ל: 'ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם' ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה אמר שמא חס ושלום יש במטתי פסול כאברהם שיצא ממנו ישמעאל ואבי יצחק שיצא ממנו עשו אמרו לו בניו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אמרי רבנן היכי נעביד נאמר והוהו לא אמרו משה רבינו לא נאמר והוהו אמרו יעקב התקיננו שיהו אומרים אותו בחשאי אמר רבי יצחק אמרי דבי רבי אמי משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה אם תאמר יש לה גנאי לא תאמר יש לה צער התחילו עבדיה להביא בחשאי אמר רבי אבהו התקיננו שיהו אומרים אותו בקול רם מפני תרעומת המינין ובנהרדעא דליכא מינין עד השתא אמרי לה בחשאי.

עולת ראיה א', עמ' תיב- ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. "משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה" (פסחים נ"ו.), שהוא תואר למעוברת. ההשגה מצד המלכות, שהיא ההכרה מצד הבריאה, אע"פ שהיא הכרה שפלה בערכה, הרי השכל האנושי מתיישב בה ורודף אל"י יותר מלהכרה הפנימית....

גנזי ראיה ה- ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בלחש, כי כנס"י אינה עוסקת ברעש להודיע שם כבוד מלכותו בעולם, כי אם תבא ברעש היתה צריכה להעריך קרבות רק בשביל ביטול ע"ז והודעת כבוד מלכותו בעולם, כי אז יש לחוש שיתערב בזה ג"כ יצא דאהבת עצמו יותר מדאי, להרחיב גבול ממלכה ע"י חורבנם של אחרים, וכבוד שמים יהי רק לכסות עיניים... כי ע"ז מזדמן שתחת הכוונה הטובה של עבודת ד' יסתירו עצה של עבודת עצמם, ולא תצא מזה הכונה של דעת ד' בעולם, שהיא אהבת חסד וצדקה.

ע"כ רק בלחש נזכיר כבוד שם מלכותו, להגדיל כבודו ית' בתוך בני ישראל, ועי"ז ממילא אור גדול יאיר בעולם, כי יראו כל העמים כי שם ד' נקרא עלינו, וישובו לעבוד את ד' שכם אחד, בדרכי ד' הטובים. אמנם ביום הכפורים שאנו נפרשים מכל דברים חומריים, אין חשש לאמירה בקול רם, כי אם היינו בטוחים שרעיונינו יהי תמיד רק לצד המעלה, למען כבודו יתעלה באמת, אז לא היי שום חשש לעסוק בכל עז לטובת כלל האנושיות להאירם באור ד', כי למלאכי השרת שרצונם רק כבוד ד', יאתה להכריז בקול תמיד, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

ברכות יז, א- רבא בתר צלותיה אמר הכי: אלהי, עד שלא נוצרתי איני כדאי ועכשיו שנוצרתי כאלו לא נוצרתי, עפר אני בחיי, קל וחומר במיתתי, הרי אני לפניך ככלי מלא בושה וכלימה, יהי רצון מלפניך ה' אלהי שלא אחטא עוד, ומה שחטאתי לפניך מרק ברחמיך הרבים אבל לא על ידי יסורין וחלאים רעים. והיינו וידוי דרב המנונא זוטי ביומא דכפורי.

עולת ראיה, חלק ב', תפלת יום הכפורים- אלהי, עד שלא נוצרתי איני כדאי, ועכשיו שנוצרתי כאלו לא נוצרתי. לפני שנוצרתי, כל אותו הזמן הבלתי מוגבל שמעולם עד שנוצרתי, ודאי לא היה דבר בעולם שהי צריך לי. כי אם הייתי חסר בשביל איזו תכלית והשלמה הייתי נוצר, וכיון שלא נוצרתי עד אותו הזמן הוא אות, שלא הייתי כדאי עד אז להבראות, ולא היה בי צורך כי אם לעת כזאת שנבראתי, מפני שהגיעה השעה שאני צריך למלא איזה דבר להשלמת המציאות. ואילו הייתי מיחד מעשי אל תכלית בריאתי הנני עכשיו כדאי, אבל כיון שאין מעשי מכוונים לטוב התכלית הרי לא הגעתי אל תכלית בריאתי ואיני עדיין כדאי כמו קודם לכן.

הרי אני לפניך ככלי מלא בושה וכלימה. ואם לכל הפחות באלה הכחות שאינם עצמיים שלי הייתי משתמש במעלות, הייתי דומה לכלי שממלאים אותו הוד ודברי חפץ, שאע"פ שאין לו שבח מצד עצמו הרי במציאות הוא מחזיק שבח. אבל אם מלבד שלילת ערך מציאותו בעצמו מלא הוא דברים שראוי הוא להתבושש בהם, הפחיתות הוא כפולה. וכן לבד חסרון השלמות של האדם מצד עצמו, עוד הוא מפסיד במה שהוא משתמש בשפע הכחות שקבל מהשי"ת, שזה הוא לבושה ולכלימה.

צדקת הצדיק- העגמת נפש שיש לאדם על עבירות שעשה הם ממש יסורי גיהנם על אותה עבירה, ולכן אמרו בספ"ק דברכות (יב:) דהמתבייש בה מוחלין לו. כי כבר סבל עונש גיהנם. ומי שזוכה מן השמים מזכירים לו בכל עת עבירות שעשה ומתמרמר עליהם עד שסובל שיעור גיהנם המגיע לו ע"ז בעוה"ז, וזהו הפרעון מן העבירות שנפרעים מן הצדיקים בעוה"ז, כי בעונשי עוה"ז ממש יש משפטים אחרים, כמשאז"ל (מו"ק כח.) חיי בני ומזוני לא בזכותא תליא מילתא אלא במזלא.

ומה שחטאתי לפניך מרק ברחמיך הרבים, אבל לא ע"י יסורים. החטא, מלבד מה שראוי להתחייב עבורו מצד עצמו, הוא פוגם את התכונות בכללן, וצריך הטבע הנפשי להשתנות לטוב בהעמדת התכונות לטוב, כאילו לא נעשה החטא, זהו המרוק. ולפעמים אין התכונות משתנות וחוזרות כי אם ע"י יסורים. ו"המרוק שברחמי ה' הרבים" הוא שייראה נעם הצדק והדרת החסד ע"י הזדמנות סבות טובות וחברים צדיקים, וייראה טוב הפעולות היוצאות מכל דבר חסד וצדקה, שמתוך התמדתם התכונות עצמן משתנות וחוזרות לטוב.

אבל לא ע"י יסורים. אע"פ שיפה הוא לנו דלירתח רחמנא עלן וע"י יסורים נהי טהורים וגדולים במעלה, אבל באמת כל חלוקי כפרה, שאמרו שיש בהם שצריכים יסורים, הם דוקא בתשובה מיראה שהזדונות נעשו כשגגות וצריכים כפרה, אך במי ששב מאהבה, שזדונות נעשו כזכויות, נראה שאין צריך יסורים... ע"ז אנו מבקשים שיזכנו השי"ת לתשובה מאהבה, שלא נצטרך ליסורים וחליים רעים ב"מ.